

INFORMACJA DLA KREDYTOBIORCY O RYZYKACH ZWIĄZANYCH Z KREDYTEM KONSUMENCKIM - STOPA ZMIENNA

Kredytobiorca zaciągający kredyt konsumencki narażony jest na ponoszenie określonych ryzyk. Każdy kredyt konsumencki o zmiennym oprocentowaniu jest obciążony ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem nadmiernego zadłużenia.

I. WYJAŚNIENIE POJĘĆ:

kredyt – środki pieniężne oddane przez Bank do dyspozycji Kredytobiorcy, na warunkach określonych w Umowie kredytu;

Oprocentowanie zmienne – stopa, według której jest oprocentowany kredyt; jest ustalana jako suma stopy referencyjnej WIBOR 3M i indywidualnie ustalonej przez Bank i Klienta marży.

Raty równe – raty obejmujące spłatę kapitału i odsetek; w miarę spłaty kredytu udział raty kapitałowej rośnie, a raty odsetkowej maleje, przez co rata w całym okresie kredytowania jest stała dla Kredytobiorcy.

Raty malejące – raty o zmiennej wysokości obejmujące spłatę kapitału i odsetek; złożonych z równych rat kapitałowych i malejących odsetek tj. wraz ze spłatą kapitału raty stają się coraz niższe co jest spowodowane tym, że odsetki są naliczane od zmniejszającego się zadłużenia.

Rekomendacja T – rekomendacja Komisji Nadzoru Finansowego dotycząca dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych. Tekst rekomendacji jest dostępny na stronie www.knf.gov.pl.

Detaliczna ekspozycja kredytowa – kredyt udzielony osobie fizycznej na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego np. cele konsumpcyjne.

Ryzyko stopy procentowej – stopa procentowa to inaczej cena pieniądza na rynku. Miesięczna rata kredytu składa się z dwóch części – kapitałowej i odsetkowej. W przypadku kredytów oprocentowanych według zmiennej stopy procentowej odsetkowa część raty kredytu może ulegać zmianom w zależności od aktualnej wysokości stopy procentowej.

Rzeczywista roczna stopa oprocentowania (RRSO) – całkowity koszt kredytu ponoszony przez Kredytobiorcę, wyrażona jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym, która ustalana jest przy uwzględnieniu:

- 1) całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez Kredytobiorcę, z wyłączeniem opłat z tytułu niewykonania swoich zobowiązań wynikających z Umowy,
- 2) kosztów prowadzenia rachunku, z którego są realizowane spłaty, kosztów transakcji płatniczych w zakresie poleceń przelewu z tego rachunku i wpłat na ten rachunek oraz innych kosztów związanych z tymi transakcjami, chyba, że otwarcie rachunku nie jest obowiązkowe, a koszty rachunku zostały w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny podane w Umowie o kredyt lub w innej umowie zawartej z Kredytobiorcą.

WIBOR 3M – wskaźnik referencyjny - stawka WIBOR (ang. Warsaw Interbank Offered Rate), która jest ustalana zgodnie z Regulaminem Stawek Referencyjnych WIBID i WIBOR, przez administratora stawek referencyjnych, którym jest GPW Benchmark S.A. z siedzibą w Warszawie i publikowana m.in. na stronie <https://gpwbenchmark.pl/>.

Wysokość wskaźnika referencyjnego zależy pośrednio od wielu czynników, takich jak na przykład wysokość stóp procentowych ustalanych przez Radę Polityki Pieniężnej, inflacji, podaż pieniądza, cykl koniunkturalny, wysokość PKB czy zmiany sposobu wyznaczania wskaźnika przez administratora wskaźnika referencyjnego. Kredytobiorca powinien zapoznać się z kształtowaniem się danych historycznych dotyczących wysokości wskaźnika referencyjnego. Dotychczasowe trendy w zakresie kształtowania się wysokości wskaźnika referencyjnego mogą pomóc w wyborze oferty kredytowej, nie stanowią jednak żadnej gwarancji, że w przyszłości wskaźnik referencyjny podlegać będzie takim samym zmianom. Nie można przewidzieć, na jakim poziomie wskaźnik referencyjny będzie kształtował się za kilka, kilkanaście, a tym bardziej za kilkadziesiąt lat.

DtI (ang. debt to income) – wskaźnik charakteryzujący poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do dochodu klienta.

Zapisy niniejszej Informacji stosuje się odpowiednio do umów pożyczek pieniężnych zawieranych z konsumentami. W związku z powyższym, przez zawarte w Regulaminie pojęcie „kredytu” należy rozumieć odpowiednio „pożyczkę”, przez pojęcie „Umowy kredytu”, odpowiednio „Umowę pożyczki”, a przez pojęcie „Kredytobiorcy”, odpowiednio „Pożyczkobiorcę”.

II. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Oferowany przez Bank Kredyt konsumencki oprocentowany jest według zmiennej stopy procentowej.

Stopa procentowa kredytu jest sumą marży Banku oraz wskaźnika referencyjnego. Stopa oprocentowania zmienia się w zależności od zmiany wskaźnika referencyjnego WIBOR. Rata kredytu składa się z dwóch części – kapitałowej i odsetkowej. W przypadku kredytów oprocentowanych według zmiennej stopy procentowej odsetkowa część raty kredytu może ulegać zmianom w zależności od aktualnej wysokości wskaźnika referencyjnego. Oznacza to, że zmienne oprocentowanie kredytu niesie ze sobą ryzyko zmiany kosztów obsługi kredytu (wzrost lub spadek) w czasie obowiązywania umowy, zatem przed podjęciem decyzji o zaciągnięciu kredytu Kredytobiorca powinien wziąć pod uwagę długoterminowy trend na rynku finansowym oraz uwzględnić możliwość zmiany stóp procentowych.

Każda zmiana stopy procentowej wpływa na wysokość (wzrost lub spadek) kosztów obsługi kredytu. Wzrost stopy

procentowej powoduje, że wzrasta wysokość odsetek przewidzianych do spłaty, a tym samym wysokość kwoty zadłużenia.

Przykład I:

Poniższy przykład prezentuje wpływ zmian wskaźnika referencyjnego WIBOR na oprocentowanie zmienne i ratę kredytu. Symulacja została wykonana dla kredytu ekologicznego w wysokości 50.000,00 zł udzielonego na 7 lat, oprocentowanego wskaźnikiem referencyjnym WIBOR 3M oraz indywidualnie ustaloną marżą Banku w wysokości 3,00 %, raty annuitetowe (równe):

<u>WIBOR 3M</u>	<u>MARŻA BANKU</u>	<u>OPROCENTOWANIE KREDYTU</u>	<u>RATA</u>
<u>1,00%</u>	<u>3,00 %</u>	<u>4,00%</u>	<u>683,50 zł</u>
<u>3,00%</u>	<u>3,00 %</u>	<u>6,00%</u>	<u>730,52 zł</u>
<u>6,00%</u>	<u>3,00 %</u>	<u>9,00%</u>	<u>804,59 zł</u>
<u>9,00%</u>	<u>3,00 %</u>	<u>12,00%</u>	<u>882,83 zł</u>

Przykład II:

Poniżej prezentujemy również porównanie wysokości pierwszej raty wnioskowanego przez Państwa kredytu:

- 1) **przy obecnym poziomie oprocentowania;**
- 2) **w sytuacji wzrostu oprocentowania o 400 p.b.;**
- 3) **w sytuacji wzrostu oprocentowania w skali odpowiadającej różnicy między maksymalnym i minimalnym poziomem oprocentowania w ciągu ostatnich 12 miesięcy;**
- 4) **w sytuacji gdy wskaźnik referencyjny WIBOR jest na poziomie 3%, 5% oraz 10%, powiększony o marżę kredytu.**

<u>ZAŁOŻENIE</u>	<u>OPROCENTOWANIE KREDYTU</u>	<u>WYSOKOŚĆ RATY</u>
<u>obecny poziom oprocentowania</u>		
<u>wzrost oprocentowania o 400 p.b.</u>		
<u>wzrost oprocentowania w skali odpowiadającej różnicy między maksymalnym i minimalnym poziomem oprocentowania w ciągu ostatnich 12 miesięcy</u>		
<u>wskaźnik referencyjny na poziomie 3%, powiększony o marżę kredytu</u>		
<u>wskaźnik referencyjny na poziomie 5%, powiększony o marżę kredytu</u>		
<u>wskaźnik referencyjny na poziomie 10%, powiększony o marżę kredytu</u>		

Wartości wskaźnika referencyjnego WIBOR mają obecnie tendencję mocno wzrostową, co powinno być brane pod uwagę przez Kredytobiorców, u których kwota zobowiązań z tytułu kredytu przekracza połowę uzyskiwanych dochodów.

W takiej sytuacji wzrost raty kredytu może się wiązać z koniecznością ograniczenia wydatków lub brakiem środków pieniężnych na spłatę rat kredytu.

Przyszłe wartości stopy procentowej w dużym stopniu zależą od jej przeszłych notowań, które niekoniecznie będą odzwierciedlać trend długookresowy. Z drugiej jednak strony Kredytobiorca powinien prześledzić, jak kształtowały się dane historyczne dotyczące stopy procentowej. Przeszłe trendy mogą pomóc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru oferty kredytowej, nie stanowią jednak żadnej gwarancji na przyszłość w kwestii kształtowania się sytuacji na rynku.

Zmiany stopy procentowej będą powodować zmiany wysokości raty kredytu oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej. Z tego względu przy podejmowaniu decyzji o rodzaju oprocentowania (stałe lub zmienne), pod uwagę trzeba brać długoterminowy trend na rynku, a nie krótkotrwałe wahania stopy procentowej. Bank informuje Kredytobiorców o kosztach i ryzykach związanych z kredytem przed zawarciem umowy.

Wykres notowań wskaźnika WIBOR 3M w okresie styczeń 2001 r. - kwiecień 2022 r.

Źródło: www.bankier.pl

Jednym z elementów ryzyka zmiennej stopy procentowej jest również **możliwość wystąpienia istotnej zmiany wskaźnika referencyjnego (ryzyko zmiany w sposób trwały lub czasowy metody opracowywania wskaźnika referencyjnego) lub zaprzestanie jego publikacji.**

1. **Ryzyko zmiany przez GPW Benchmark S.A. metody opracowywania wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M**

GPW Benchmark S.A. jako podmiot opracowujący wskaźnik referencyjny WIBOR 3M na podstawie posiadanego zezwolenia w ramach prowadzonej działalności jest uprawniony do wprowadzenia zmiany w metodzie opracowywania. Zmiana może nastąpić w trybie określonym w dokumentacji WIBOR 3M opublikowanej przez **GPW Benchmark S.A.** na stronie internetowej pod adresem: <https://gpwbenchmark.pl/>. Zgodnie z opublikowaną przez **GPW Benchmark S.A.** informacją ogólną w zakresie procesu zmiany metody opracowywania wskaźnika WIBOR 3M, dokonanie takiej zmiany przez **GPW Benchmark S.A.** poprzedza proces konsultacji publicznych, w ramach których **GPW Benchmark S.A.** określi zakres proponowanej zmiany oraz jej uzasadnienie. Uzasadnieniem dla dokonania zmiany w metodzie opracowywania stawki WIBOR 3M dla **GPW Benchmark S.A.** może być przykładowo konieczność dostosowania metody opracowywania stawki do wymogów Rozporządzenia BMR, wytycznych organu nadzoru lub rekomendacji jednostki nadzorczej. Konsekwencją dokonania przez **GPW Benchmark S.A.** zmiany w metodzie opracowywania wskaźnika WIBOR 3M może być zmiana jego wartości. Podwyższenie lub obniżenie wartości wskaźnika WIBOR 3M w wyniku dokonanej przez **GPW Benchmark S.A.** zmiany w metodzie jego opracowywania może wpłynąć na wartość wzajemnych świadczeń pomiędzy Kredytobiorcą a Bankiem w związku z zawartą Umową.

2. **Ryzyko zaprzestania przez GPW Benchmark S.A. opracowywania wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M w sposób trwały lub czasowy**

GPW Benchmark S.A. jako podmiot opracowujący wskaźniki referencyjne WIBOR 3M na podstawie posiadanego zezwolenia w ramach prowadzonej działalności jest uprawniony do zaprzestania w sposób trwały opracowywania tych wskaźników w trybie określonym w dokumentacji WIBOR 3M opublikowanej przez **GPW Benchmark S.A.** na jego stronie internetowej pod adresem: <https://gpwbenchmark.pl/> z zastrzeżeniem przewidzianych w tym zakresie uprawnień organów nadzoru wynikających z art. 21 oraz 23 Rozporządzenia BMR. **GPW Benchmark S.A.** może podjąć decyzję o zaprzestaniu opracowywania wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M w szczególności z przyczyn biznesowych (czynnik pozaekonomiczny) lub z uwagi na uznanie przez **GPW Benchmark S.A.**, że dane wykorzystywane przez **GPW Benchmark S.A.** do opracowywania ww. wskaźników nie są reprezentatywne dla rynku lub realiów gospodarczych, których pomiar jest celem publikowania wskaźników. Zgodnie z opublikowaną przez **GPW Benchmark S.A.** informacją ogólną w zakresie procesu zaprzestania opracowywania wskaźników referencyjnych WIBOR 3M, dokonanie takiej zmiany przez **GPW Benchmark S.A.**, poprzedza proces konsultacji publicznych w ramach których **GPW Benchmark S.A.**, określi datę, od której zamierza zaprzestać opracowywania wskaźnika. Dodatkowym uzasadnieniem dla zaprzestania opracowywania wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M dla **GPW Benchmark S.A.**, może być przykładowo brak zainteresowania podmiotów przekazujących dane do dalszego przekazywania **GPW Benchmark S.A.**, danych niezbędnych do wyznaczania wartości wskaźników referencyjnych.

Dodatkowo metoda opracowywania wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M wskazuje, że istnieją okoliczności, w których w danym dniu **GPW Benchmark S.A.**, może nie być w stanie wyznaczyć wartości wskaźnika, na przykład w sytuacji

nieotrzymania przez **GPW Benchmark S.A.**, w danym dniu wystarczającej ilości danych niezbędnych do wyznaczenia w danym dniu wartości wskaźnika.

Konsekwencją trwałego lub czasowego zaprzestania przez **GPW Benchmark S.A.**, opracowywania wskaźnika referencyjnego może być brak możliwości wykorzystania przez Bank wskaźnika do ustalenia wartości wzajemnych świadczeń wynikających z zawartej pomiędzy bankiem a Kredytobiorcą umowy. W takiej sytuacji zastosowanie znajdą postanowienia umowy łączącej Państwa z bankiem, w szczególności dotyczące tzw. wskaźnika alternatywnego.

III. RYZYKO NADMIERNEGO ZADŁUŻENIA

To sytuacja, w której Kredytobiorca traci zdolność do spłaty swoich zobowiązań. Charakteryzuje się ona nadwyżką bieżących i przyszłych obciążeń finansowych Kredytobiorcy nad jego dochodami oraz niedoborem wolnych środków, które mogłyby zostać przeznaczone na spłatę jego zobowiązań. Sytuacja taka może zostać spowodowana pogorszeniem sytuacji dochodowej, pojawieniem się większych wydatków lub wzrostem wysokości rat kredytowych.

Długi okres spłaty zobowiązania z tytułu zaciągniętego kredytu wymaga od Państwa zachowania odpowiedniego bufora dochodowego na wypadek pogorszenia ich sytuacji dochodowej lub realizacji większych wydatków. Dotyczy to w szczególności tych z Państwa, których dochody nie przekraczają przeciętnego poziomu wynagrodzeń w gospodarce lub danym regionie zamieszkania.

Ryzyko to występuje w szczególności w przypadku, kiedy stosunek całkowitych rocznych kosztów związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe (z których klient detaliczny nie może się wycofać, tj. wynikających m.in. z przepisów prawa lub mających charakter trwały i nieodwołalny) do całkowitego rocznego dochodu Kredytobiorcy przekracza 40%. Długi okres spłaty kredytu oraz podwyższone przez ten czas wydatki zwiększają ryzyko wystąpienia sytuacji nadwyżki wydatków nad dochodami. Rodzi to po stronie Kredytobiorcy konieczność dokładnego planowania wydatków oraz w miarę możliwości gromadzenia środków, które będą stanowiły margines bezpieczeństwa w przypadku pogorszenia się sytuacji dochodowej Kredytobiorcy lub konieczności ponoszenia wyższych niż planowane wydatków.

Zaangażowanie się w transakcję kredytową wówczas winno być świadomą akceptacją podwyższonego ryzyka tak po stronie Banku, jak i Państwa. Bank wskazuje, że kredyt obarczony jest podwyższonym ryzykiem oraz ma potencjalnie negatywny wpływ na Państwa sytuację ekonomiczną oraz na możliwość realizacji przez Państwa większych wydatków lub tworzenia oszczędności.

IV. UBEZPIECZENIA

Kredytobiorca może skorzystać z oferty ubezpieczeń towarzystw ubezpieczeniowych, z którymi Bank współpracuje. Zakres ochrony ubezpieczeniowej zawarty jest w Warunkach Ubezpieczeń danego towarzystwa, które dostępne są w placówkach Banku. Kredytobiorca może również skorzystać z ubezpieczeń spoza oferty Banku, pod warunkiem, że oferujące je zakłady ubezpieczeń oraz produkty spełniają wymogi Banku dotyczące zabezpieczenia ekspozycji kredytowej.

V. PODSUMOWANIE

Zmiany stopy procentowej będą powodować zmiany wysokości raty kredytu oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej. Z tego względu, przy podejmowaniu decyzji, Kredytobiorca powinien brać pod uwagę długoterminowy trend na rynku, a nie tylko krótkotrwałe wahania stopy procentowej. Przed zawarciem umowy Bank informuje Kredytobiorców o kosztach i ryzykach związanych z kredytem. Ryzyko podjęcia decyzji i jej konsekwencji spoczywa na Kredytobiorcy, pozostanie związany umową, zgodnie z którą przez kilka albo kilkanaście lat będzie spłacał raty kredytu.

POWYŻSZA INFORMACJA NIE MOŻE BYĆ JEDYNĄ PODSTAWĄ DO PODJĘCIA DECYZJI O WYBORZE OFERTY KREDYTOWEJ. PRZEDSTAWIONE ZAPISY MAJĄ CHARAKTER INFORMACYJNY I UWZGLĘDNIAJĄ ZAPISY REKOMENDACJI T KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO.

Niniejszym oświadczam że:

1. otrzymałem od Banku wszelkie informacje niezbędne do podjęcia decyzji w zakresie zaciąganego zobowiązania kredytowego;
2. otrzymałem od Pracownika Banku wszystkie wyjaśnienia do zgłaszanych wątpliwości;
3. zapoznałem się z treścią powyższej informacji, a co za tym idzie, zostałem poinformowany przez Bank o ponoszonych ryzykach związanych z zaciąganym zobowiązaniem kredytowym, w tym ryzyku stopy procentowej;
4. powyższe informacje są dla mnie zrozumiałe, a wymienione tam ryzyka zostały uwzględnione przeze mnie w podjęciu decyzji o zaciągnięciu kredytu;
5. jestem świadomy ponoszenia ryzyk związanych z zaciąganym zobowiązaniem kredytowym, w tym ryzyka stopy procentowej, a co za tym idzie, przyjmuję do wiadomości i świadomie akceptuję fakt, że:
 - 1) kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej ustalonej jako suma wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M i indywidualnie ustalonej marży Banku;

- 2) zmienne oprocentowanie kredytu niesie ze sobą ryzyko zmiany kosztów obsługi kredytu (wzrost lub spadek) w czasie obowiązywania umowy;
- 3) każda zmiana stopy procentowej ma wpływ na wysokość (wzrost lub spadek) kosztów obsługi zaciąganego kredytu, tj. odsetek przewidzianych do spłaty;
- 4) powinienem zachować odpowiedni bufor dochodowy na wypadek pogorszenia się sytuacji dochodowej lub realizacji większych wydatków w związku z długim okresem kredytowania;
- 5) w związku z zaciągnięciem kredytu powstanie po mojej stronie konieczność ponoszenia ryzyka wyższych niż planowane wydatków, a tym samym konieczność dokładnego ich planowania oraz, w miarę możliwości, gromadzenia środków, które będą stanowiły margines bezpieczeństwa w przypadku pogorszenia się mojej sytuacji dochodowej, a w szczególności w przypadku gdyby stosunek całkowitych rocznych kosztów związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe (z których Kredytobiorca detaliczny nie może się wycofać, tj. wynikających m.in. z przepisów prawa lub mających charakter trwały i nieodwołalny) do całkowitego rocznego dochodu, miałyby przekraczać 40%;
- 6) zaciągnięcie kredytu powodować będzie negatywny wpływ na moją sytuację ekonomiczną oraz na możliwość realizacji większych wydatków lub tworzenia oszczędności.

.....
data

.....
podpis Klienta